

บทที่ 3

วิธีการวิจัย

การกำหนดหลักเกณฑ์ในการประเมินเพื่อให้มีและเลื่อนวิทยฐานะของข้าราชการครูในประเทศไทย และการประเมินผลการปฏิบัติงานของครูเพื่อเลื่อนตำแหน่งในต่างประเทศ มีบริบทและความเป็นมา ความเหมือน และความแตกต่างกัน ดังแสดงไว้ในผลการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในบทที่ 2 จึงนำมาซึ่งการวางแผนการวิจัยเพื่อการศึกษาเปรียบเทียบการบริหารงานบุคคลสำหรับครุระหว่างประเทศไทยกับต่างประเทศ ศึกษาเฉพาะกรณี การให้มีวิทยฐานะและเลื่อนวิทยฐานะหรือการประเมินผลการปฏิบัติงานของครู ซึ่งดำเนินการเป็น 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การวิเคราะห์พัฒนาการและระเบียบหรือข้อกำหนดที่เกี่ยวข้องกับการให้มีวิทยฐานะและเลื่อนวิทยฐานะของครูที่สำคัญในประเทศไทย (กฎหมายสำคัญที่เกี่ยวข้องและผลการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง)

ขั้นตอนที่ 2 การวิเคราะห์ระเบียบหรือข้อกำหนดว่าด้วยการประเมินผลการปฏิบัติงานของครูในต่างประเทศ

ขั้นตอนที่ 3 วิเคราะห์เปรียบเทียบความเหมือนและความแตกต่างของระเบียบหรือข้อกำหนดว่าด้วยการให้มีวิทยฐานะและเลื่อนวิทยฐานะครูในประเทศไทยกับการพิจารณาประเมินผลการปฏิบัติงานของครูในต่างประเทศ สังเคราะห์ และยกร่างข้อเสนอแนะเชิงนโยบายเกี่ยวกับการกำหนดระเบียบหรือข้อกำหนดที่เกี่ยวข้องกับการให้มีวิทยฐานะและเลื่อนวิทยฐานะครู

ขั้นตอนที่ 4 ตรวจสอบ (ร่าง) ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายเกี่ยวกับการกำหนดระเบียบหรือข้อกำหนดที่เกี่ยวข้องกับการให้มีวิทยฐานะและเลื่อนวิทยฐานะครูโดยผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญ นำข้อสังเกตมาปรับปรุง พัฒนา และสรุปผลเพื่อนำเสนอต่อสำนักงาน ก.ค.ศ.

1. การเลือกแหล่งข้อมูลเอกสาร

คัดเลือกเอกสาร ตำรา หนังสือ กฎหมาย หนังสือเวียน พระราชบัญญัติต่างๆ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ งานวิจัย บทความ สารนิพนธ์ วิทยานิพนธ์ รวมถึง การสืบค้นข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต โดยมีเกณฑ์ในการคัดเลือก ดังนี้

1) เป็นเอกสารและงานวิจัยเฉพาะที่เกี่ยวกับระเบียบหรือข้อกำหนดว่าด้วยการให้มีวิทยฐานะและเลื่อนวิทยฐานะของครูที่ได้จากทั้งในประเทศไทยและต่างประเทศ

2) เป็นเอกสารและงานวิจัยที่ผ่านการตรวจสอบข้อมูลเกี่ยวกับผู้เขียนและแหล่งที่มา ได้แก่ หน่วยงานที่ผลิตเอกสารหรือออกกฎหมาย และมีความสอดคล้องกับข้อมูลในบริบทอื่นๆ ณ ช่วงเวลาที่ได้ผลิตเอกสารนั้นๆ

- 3) เป็นเอกสารและงานวิจัยที่มีความน่าเชื่อถือในด้านของข้อมูลที่ไม่ปะปนความคิดเห็นที่อาจมีอิทธิพลทำให้ข้อมูลมีความบิดเบือน
- 4) เป็นเอกสารและงานวิจัยที่สามารถเป็นตัวแทนของประชากรในเรื่องที่ศึกษาได้ เช่น เป็นรายงานการวิจัยที่มีการจัดทำถูกต้องตามระเบียบวิธีการวิจัย
- 5) เป็นเอกสารและงานวิจัยที่มีความชัดเจนและสามารถเข้าใจง่าย

2. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัย แยกรายงานเป็น 2 ส่วน คือ ส่วนของเครื่องมือวิจัย และส่วนของขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังรายละเอียดต่อไปนี้

2.1 เครื่องมือวิจัย

1) แบบบันทึกข้อมูลจากเอกสาร ตำรา หนังสือ กฎหมาย หนังสือเวียน พระราชบัญญัติต่างๆ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ งานวิจัย บทความ สารนิพนธ์ วิทยานิพนธ์ อินเทอร์เน็ต เฉพาะที่เกี่ยวข้องระเบียบหรือข้อกำหนดว่าด้วยการให้มีวิทยฐานะและเลื่อนวิทยฐานะของครูที่ได้จากทั้งในประเทศไทยและต่างประเทศ ที่มีคุณสมบัติตรงตามเกณฑ์การคัดเลือกเอกสาร ประกอบด้วยหัวข้อต่อไปนี้

1.1) กฎหมายสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการให้มีวิทยฐานะและเลื่อนวิทยฐานะของครูในประเทศไทยประกอบด้วย

- (1) พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2547 และที่แก้ไขเพิ่มเติม
- (2) หนังสือเวียนที่เกี่ยวข้องกับระเบียบหรือข้อกำหนดว่าด้วยการให้มีวิทยฐานะและเลื่อนวิทยฐานะของครูในประเทศไทย
- (3) ระเบียบหรือข้อกำหนดว่าด้วยการให้มีวิทยฐานะและเลื่อนวิทยฐานะของข้าราชการครูที่สำคัญ

1.2) งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการให้มีวิทยฐานะและเลื่อนวิทยฐานะของข้าราชการครูในประเทศไทย โดยแยกประเด็น ดังนี้

- (1) ปัจจัยที่ส่งเสริมให้ข้าราชการครูขอเลื่อนวิทยฐานะ
- (2) ปัญหาและอุปสรรคในการจัดทำผลงานเพื่อขอเลื่อนวิทยฐานะของครู
- (3) ผลที่ได้จากการประเมินเพื่อเลื่อนวิทยฐานะของครู
- (4) ความพึงพอใจของครูต่อรูปแบบการประเมินผลการปฏิบัติงาน
- (5) คุณภาพของผลงานวิจัยเพื่อขอเลื่อนวิทยฐานะ
- (6) หลักเกณฑ์และกลยุทธการขับเคลื่อนหลักเกณฑ์การประเมินเพื่อขอเลื่อนวิทยฐานะครู

1.3) การประเมินผลการปฏิบัติงานของครูใน 5 ประเทศ ได้แก่

- (1) ประเทศสหรัฐอเมริกา
- (2) ประเทศออสเตรเลีย
- (3) สาธารณรัฐประชาชนจีน (เซี่ยงไฮ้)
- (4) สาธารณรัฐเกาหลี (เกาหลีใต้)
- (5) ประเทศสิงคโปร์

1.4) งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินผลการปฏิบัติงานของครูในต่างประเทศ

2) แบบตรวจสอบเกณฑ์การประเมินเพื่อเลื่อนตำแหน่งจากผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิ
ในต่างประเทศ ในหัวข้อต่อไปนี้

- 2.1) วินัย คุณธรรม จรรยาบรรณ (Discipline, Moral, Ethics)
- 2.2) ประสบการณ์การทำงาน (Working experiences)
- 2.3) ความรู้ ความสามารถ และคุณภาพการปฏิบัติงาน (Knowledge, Ability, Performance Quality)
- 2.4) ผลงานที่เกิดจากการปฏิบัติหน้าที่ (Performance of duties)
- 2.5) ผลงานทางวิชาการ (Academic achievement)
- 2.6) ผลงานที่โดดเด่น (Outstanding performance)
- 2.7) การฝึกอบรม (Training)
- 2.8) ข้อเสนอแนะอื่นๆ (Others)

2.2 ขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลดำเนินการดังนี้

- 2.1 กำหนดหัวข้อการตรวจสอบเอกสาร
- 2.2 จัดทำแบบบันทึกข้อมูล เพื่อดำเนินการบันทึกข้อมูล ตามหัวข้อที่กำหนด
- 2.3 ตรวจสอบเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ เอกสาร ตำรา หนังสือ กฎหมาย หนังสือเวียน พระราชบัญญัติต่างๆ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง งานวิจัย บทความ สารนิพนธ์ วิทยานิพนธ์
- 2.4 ตรวจสอบและสืบค้นข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต จากเว็บไซต์ทั้งในประเทศไทยและต่างประเทศที่มีคุณสมบัติตรงตามเกณฑ์การคัดเลือกเอกสาร
- 2.5 ตรวจสอบเกณฑ์การประเมินเพื่อเลื่อนตำแหน่งจากผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิในต่างประเทศ

3. รายละเอียดของขั้นตอนการดำเนินการ

ขั้นตอนการศึกษาวิจัยเปรียบเทียบกระบวนการบริหารงานบุคคลสำหรับครู ระหว่างประเทศไทย กับต่างประเทศ ศึกษาเฉพาะกรณี การให้มีวิทยฐานะและเลื่อนวิทยฐานะหรือการประเมินผลการปฏิบัติงาน ของครูสายงานการสอน แบ่งเป็น 4 ขั้นตอน รายละเอียดดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การวิเคราะห์พัฒนาการและระเบียบหรือข้อกำหนดที่เกี่ยวข้องกับการให้มี วิทยฐานะและเลื่อนวิทยฐานะของครูที่สำคัญในประเทศไทย (กฎหมายสำคัญที่เกี่ยวข้องและผลการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง) มีรายละเอียดการดำเนินการดังนี้

1) ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่แสดงให้เห็นถึงพัฒนาการของการให้มีหรือเลื่อน วิทยฐานะครูในประเทศไทย นำเสนอเป็น 2 ประเด็น คือ กฎหมายสำคัญที่เกี่ยวข้อง และผลการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1.1) กฎหมายสำคัญที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย 3 ส่วน ได้แก่

1) พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2547 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

2) หนังสือเวียนที่เกี่ยวข้องกับการให้มีวิทยฐานะและเลื่อนวิทยฐานะ มาตรฐาน ตำแหน่ง และมาตรฐานวิทยฐานะ

3) หลักเกณฑ์การให้มีวิทยฐานะและเลื่อนวิทยฐานะของข้าราชการครูที่สำคัญ

1.2) ผลการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สรุปเป็นประเด็นสำคัญ 6 ประเด็น ได้แก่

1) ปัจจัยที่ส่งเสริมให้ข้าราชการครูขอเลื่อนวิทยฐานะ

2) ปัญหาและอุปสรรคในการจัดทำผลงานเพื่อขอเลื่อนวิทยฐานะของครู

3) ผลที่ได้จากการประเมินเพื่อเลื่อนวิทยฐานะของครู

4) ความพึงพอใจของครูต่อรูปแบบการประเมินผลการปฏิบัติงาน

5) คุณภาพของผลงานวิจัยเพื่อขอเลื่อนวิทยฐานะ

6) หลักเกณฑ์และกลยุทธ์การขับเคลื่อนหลักเกณฑ์การประเมินเพื่อขอเลื่อน วิทยฐานะครู

2) วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเอกสารตามข้อ 1 แจกแจงความเป็นมาของการกำหนด มาตรฐานตำแหน่งและมาตรฐานวิทยฐานะและหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินเพื่อให้มีหรือเลื่อน วิทยฐานะ โดยแสดงผลเป็นตาราง

3) สรุปความเหมือนและความแตกต่างของมาตรฐานตำแหน่ง มาตรฐานวิทยฐานะ และ หลักเกณฑ์การประเมินผลการปฏิบัติงานเพื่อเลื่อนตำแหน่งและวิทยฐานะของครูในประเทศไทย โดยแสดงผลเป็นตาราง

ขั้นตอนที่ 2 การวิเคราะห์ระเบียบหรือข้อกำหนดว่าด้วยการประเมินผลการปฏิบัติงานของครูในต่างประเทศ มีรายละเอียดการดำเนินการดังนี้

1) ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับมาตรฐานตำแหน่งและมาตรฐานวิทยฐานะ และหลักเกณฑ์ในการประเมินผลการปฏิบัติงานของครูใน 5 ประเทศ ดังนี้

- 1.1) ประเทศสหรัฐอเมริกา
- 1.2) ประเทศออสเตรเลีย
- 1.3) สาธารณรัฐประชาชนจีน (เซี่ยงไฮ้)
- 1.4) สาธารณรัฐเกาหลี (เกาหลีใต้)
- 1.5) ประเทศสิงคโปร์

2) วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเอกสารตามข้อ 1 และสรุปให้เห็นถึงความเหมือนและความแตกต่างของตำแหน่ง วิทยฐานะ และหลักเกณฑ์การประเมินผลการปฏิบัติงานเพื่อเลื่อนตำแหน่งและวิทยฐานะของครูในต่างประเทศ โดยแสดงผลเป็นตาราง

ขั้นตอนที่ 3 สังเคราะห์เปรียบเทียบความเหมือนและความแตกต่างของระเบียบหรือข้อกำหนดว่าด้วยการให้มีวิทยฐานะและเลื่อนวิทยฐานะครูในประเทศไทยกับการประเมินผลการปฏิบัติงานของครูในต่างประเทศ โดยมีรายละเอียดการดำเนินการสังเคราะห์เปรียบเทียบความเหมือนและความแตกต่างของตำแหน่ง วิทยฐานะ และหลักเกณฑ์การประเมินผลการปฏิบัติงานเพื่อเลื่อนตำแหน่งและวิทยฐานะของครูทั้ง 5 ประเทศกับประเทศไทย โดยจำแนกประเด็นหลักในการเปรียบเทียบ 7 ด้าน และตรวจสอบเกณฑ์การประเมินเพื่อเลื่อนตำแหน่งกับผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิในต่างประเทศ ในหัวข้อต่อไปนี้

- 1) ด้านวินัย คุณธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพ
- 2) ด้านประสบการณ์การทำงาน
- 3) ด้านความรู้ ความสามารถ
- 4) ด้านคุณภาพการปฏิบัติงาน
- 5) ด้านผลงานที่เกิดจากการปฏิบัติหน้าที่
- 6) ด้านผลงานทางวิชาการ
- 7) ด้านการฝึกอบรม

โดยแสดงผลเป็นตาราง และสรุปร่างข้อเสนอแนะเชิงนโยบายเกี่ยวกับการกำหนดระเบียบหรือข้อกำหนดที่เกี่ยวข้องกับการให้มีหรือเลื่อนวิทยฐานะครู

ขั้นตอนที่ 4 ตรวจสอบความถูกต้อง เหมาะสมของ (ร่าง) ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายเกี่ยวกับการกำหนดระเบียบหรือข้อกำหนดที่เกี่ยวข้องกับการให้มีหรือเลื่อนวิทยฐานะครูโดยผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญ รวม 9 คน ซึ่งประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิด้านการวิจัย 1 คน ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ 1 คน ผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารงานบุคคลของครู 3 คน ผู้บริหารสถานศึกษา 1 คน และ

ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา วิทยฐานะเชี่ยวชาญ 1 คน ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา วิทยฐานะชำนาญการพิเศษ 2 คน จากนั้นจึงพัฒนาและสรุปผล นำเสนอต่อสำนักงาน ก.ค.ศ. เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนา กำหนด หรือปรับปรุงระเบียบและข้อกำหนดที่ว่าด้วยการให้มีวิทยฐานะและเลื่อนวิทยฐานะครู

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) และสรุปผลการศึกษาดำเนินการ โดยนำผลการศึกษาวเคราะห์ข้อมูลและสังเคราะห์เปรียบเทียบมาเรียงสรุปและอภิปรายผล เพื่อแสดงให้เห็นพัฒนาการของการให้มีวิทยฐานะและเลื่อนวิทยฐานะของครูที่สำคัญในประเทศไทย และความเหมือนความแตกต่างของหลักเกณฑ์การให้มีวิทยฐานะและเลื่อนวิทยฐานะครูในประเทศไทยและในต่างประเทศ จากนั้นจึงสรุปเป็นข้อเสนอแนะเชิงนโยบายเพื่อเป็นแนวทางในการแก้ไข ปรับปรุง และพัฒนาระเบียบและข้อกำหนดที่ว่าด้วยการให้มีวิทยฐานะและเลื่อนวิทยฐานะครูของสำนักงาน ก.ค.ศ. พร้อมทั้งนำออกเผยแพร่แก่หน่วยงานทางการศึกษาอื่นๆ และผู้เกี่ยวข้อง